

*ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՀՐԱՄԱՆ*

№՝ 1030-Ա/2

« 18 » 10 2016թ.

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
0913.01.4 «ՀԻՎԱՆԴԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՆԱՄՔ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0913.01.01.4
«ԿՐՏՍԵՐ ԲՈՒԺՔՈՒՅՐ /ԲՈՒԺԵՂԲԱՅՐ/» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՓՈՐՁԱՐԿՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ
ՆԵՐԴՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջով, հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010թ. մարտի 4-ի N 8 արձանագրային որոշման 14-րդ՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման մասնագիտությունների և որակավորումների՝ կարողությունների ձևավորմանը միտված պետական կրթական չափորոշիչների մշակման և ներդրման հայեցակարգին ու գործողությունների ցանկին հավանություն տալու մասին» կետը, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2012թ. օգոստոսի 10-ի N 777-Ա/Ք հրամանով հաստատված ոլորտային հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը՝

Հ Ր Ա Մ Ա Յ ՈՒ Մ ԵՄ.

1. Հաստատել նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր

բուժքույր /բուժեղբայր/» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր /բուժեղբայր/» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը մեկ պարբերաշրջանի ընթացքում փորձարկման նպատակով ուսումնական հաստատություններում ներդնել 2017թ. սեպտեմբերի 1-ից:

3. Նախարարության աշխատակազմի նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության վարչության պետին՝ մինչև 2016 թվականի դեկտեմբերի 30-ը հաստատման ներկայացնել այն ուսումնական հաստատությունների ցանկը, որոնցում փորձարկման նպատակով ներդրվելու է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր /բուժեղբայր/» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը:

4. Կրթության ազգային ինստիտուտի տնօրենին՝ ապահովել չափորոշիչի փորձարկման ընթացքի վերաբերյալ ուսումնական հաստատություններից վերլուծական հաշվետվությունների ստացումը:

5. Հրամանի կատարման հսկողությունը հանձնարարել նախարարի տեղակալ Մանուկ Մկրտչյանին:

ԼԵՎՈՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐԻԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0913.01.4
«ՀԻՎԱՆՂԻ ԸՆՂԻԿԱՆՈՒՐ ԽՆԱՄՔ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0913.01.01.4 «ԿՐՏՍԵՐ
ԲՈՒԺՔՈՒՅՐ/ԲՈՒԺԵՂԲԱՅՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ**

ԳԼՈՒԽ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն չափորոշիչը սահմանում է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության՝ ՀՀ կառավարության 2011 թվականի մարտի 31-ի N 332-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության որակավորումների ազգային շրջանակի 4-րդ մակարդակի 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորմանը ներկայացվող պահանջները, հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, ուսանողների ուսումնական բեռնվաճառության նվազագույն և առավելագույն ծավալները:
2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը կարող է իրականացվել ուսուցման հետևյալ ձևերով՝
 - 1) առկա,
 - 2) հեռավար (դիստանցիոն),
 - 3) դրսեկության (էքստեռնատ):
3. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման համար սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.
 - 1) կրթության առկա ձևով՝
 - ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 1 տարի,
 - բ. հիմնական կրթության հիմքով՝ 3 տարի

2) դրսեկության (էքստեռնատ) և հեռավար (դիստանցիոն) ձևերով՝ կրթության հիմքը և ուսուցման տևողությունը որոշում է ուսումնական հաստատությունը՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հիմնական կրթական ծրագրերի հեռավար (դիստանցիոն) և դրսեկությամբ (էքստեռնատով) ուսուցման կարգերը հաստատելու մասին» N 1028-Ն որոշման:

4. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալը 1404 ժամ է, առավելագույն ծավալը՝ 2268 ժամ: Հիմնական կրթության հիմքով հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման դեպքում ուսումնառության տևողությունն ավելանում է 104 շաբաթով:

ԳԼՈՒԽ 2

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0913.01.4 «ՀԻՎԱՆԴԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՆԱՄՔ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0913.01.01.4 «ԿՐՏՍԵՐ ԲՈՒԺՔՈՒՅՐ/ԲՈՒԺԵՂԲԱՅՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆ ԱՎԱՐՏԱԾ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

5. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման մասնագետի մասնագիտական գործունեության բնութագիրը տրվում է ըստ զբաղմունքների տեսակների և մասնագիտական պարտականությունների:
6. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորմամբ մասնագետն իրականացնում է հետևյալ զբաղմունքները.
- 1) կրտսեր բուժքույր՝ հիվանդի խնամքի,
 - 2) կրտսեր բուժքույր՝ տանը պացիենտի (այցելուի) խնամքի,
 - 3) կրտսեր բուժքույր՝ երեխաների խնամքի,
 - 4) կրտսեր բուժքույր՝ գթասրտության:
7. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորմամբ մասնագետի մասնագիտական գործունեության պարտականություններն են.
- 1) հիվանդներին, վիրավորներին, հաշմանդամներին և խնամքի կարիք ունեցող այլ անձանց խնամքի հարցերով բուժօգնություն ցուցաբերելը, խորհրդատվություն մատուցելը,

- 2) իրենց պարտականությունների կատարման գործում բժիշկներին և բուժքույրերին օգնելը, դեղորայքով ապահովելը, վիրակապելը և այլ օգնություն ցուցաբերելը՝ բժիշկների և բուժքույրերի ցուցումներին համապատասխան,
- 3) ճգնաժամային դեպքերում առաջին օգնություն տրամադրելը և բուժօգնության ցուցաբերելուն օժանդակելը,
- 4) հոգեկան հիվանդություններով տառապող հիվանդներին ֆիզիկական կամ հոգեկան բուժման նախապատրաստելուն օգնելը,
- 5) ֆիզիկական և հոգեկան շեղումներ ունեցող անձանց սոցիալական հարմարվողականությանը, զարգացմանը և կրթությանը նախապատրաստելուն օգնելը,
- 6) հիվանդներին, ծերերին, երեխաներին տանը խնամք և օգնություն ցուցաբերելը,
- 7) հետազոտման պարագաների և գործիքների, վիրակապական միջոցների ու հիվանդների խնամքի առարկաների նախամանրէագերծելը,
- 8) որոշ լաբորատոր հետազոտությունների համար նյութեր վերցնելը (մեզ, կղանք, փսխման մասսաներ, խորխ),
- 9) բնակչության որոշակի խմբերին բժշկական խնամքի հարցերով օգնություն, խորհրդատվություն և ծառայություններ մատուցելը,
- 10) առողջապահական գիտելիքների տարածման աշխատանք կատարելը:

ԳԼՈՒԽ 3

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0913.01.4
«ՀԻՎԱՆՊԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՆԱՄՔ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0913.01.01.4 «ԿՐՏՍԵՐ
ԲՈՒԺՔՈՒՅՐ/ԲՈՒԺԵՂԲԱՅՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ
ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ**

8. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի նկատմամբ ընդհանուր պահանջները սահմանվում է շրջանավարտին ներկայացվող ընդհանուր պահանջների համաձայն:
9. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն ավարտած շրջանավարտը պետք է.
 - 1) ժամանակակից անհատի և քաղաքացու ձևավորման պահանջներին համապատասխան ունենա ազգային և համաշխարհային մշակույթի ու պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ,
 - 2) ունենա մասնագիտական ոլորտի վերաբերյալ ընդհանուր գիտելիքներ, կարողանա դրանք կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում,

- 3) մասնագիտական գործիքները, սարքավորումները, հարմարանքները և նյութերը արդյունավետ և նպատակային օգտագործելու նպատակով կիրառի մասնագիտական տեսական ու գործնական գիտելիքները,
- 4) ունենա մասնագիտական գործողությունները գործող նորմաների սահմաններում իրականացնելու հմտություններ,
- 5) ճիշտ ընկալի և կիրառի մասնագիտական տերմինաբանությունը,
- 6) ունենա մասնագիտական գործունեության ժամանակ համապատասխան գործողությունների սոցիալական հետևանքները հաշվի առնելու հմտություն,
- 7) ունենա մասնագիտական ինքնազարգացման և կատարելագործման նպատակով անհրաժեշտ տեղեկությունները ընտրելու և մասնագիտական աղբյուրներից ձեռք բերելու հմտություն,
- 8) ցուցաբերի աշխատանքային խնդիրների լուծման ընթացքում պատասխանատվություն ստանձնելու, հիմնավորված լուծումներ գտնելու կարողություն,
- 9) ունենա ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ որոշակի փոփոխվող գործոններով իրավիճակներում աշխատելու հմտություն:

ԳԼՈՒԽ 4

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0913.01.4
«ՀԻՎԱՆՊԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՆԱՄՔ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0913.01.01.4 «ԿՐՏՍԵՐ
ԲՈՒԺՔՈՒՅՐ/ԲՈՒԺԵՂՔԱՅՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ**

10. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնի նկատմամբ պահանջները սահմանվում է ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների, առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական կարողությունների բնագավառում շրջանավարտին ներկայացվող պահանջների համաձայն:
11. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է՝
 - 1) ցուցաբերի ՀՀ Սահմանադրության, զբաղվածության տվյալ բնագավառը կարգավորող հիմնական նորմատիվ ակտերի, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և նորմատիվ փաստաթղթերի հիմնական դրույթների իմացություն,

- 2) տիրապետի հայոց լեզվին,
 - 3) հաղորդակցվի առնվազն մեկ օտար լեզվով,
 - 4) ցուցաբերի առողջ կենսակերպ վարելու, հիգիենայի և ֆիզիկական կուլտուրայի կանոններին տիրապետելու կարողություն,
 - 5) ցուցաբերի ազգային և համաշխարհային պատմության և մշակույթի որոշակի իմացություն,
 - 6) ունենա անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական հարաբերությունների և գործընթացների վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկություններ,
 - 7) տիրապետի էկոլոգիական հիմնական հասկացությունների բովանդակությանը, բնապահպանական գլոբալ և տարածաշրջանային հիմնախնդիրների դրույթներին,
 - 8) ցուցաբերի մասնագիտական գործունեության բնագավառի տնտեսական երևույթների և հարաբերությունների առանձնահատկությունների վերաբերյալ իմացություններ,
 - 9) պատկերացում ունենա արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետի արտակարգ իրավիճակներում գործելու հիմնական սկզբունքներին և մոտեցումներին, տեղյակ լինի փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառուցվածքին և ձևերին, օգտագործի անհատական պաշտպանության միջոցներ:
12. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլներով ներկայացված առանցքային հմտություններին:
 13. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլներով ներկայացված ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողություններին:

ԳԼՈՒԽ 5

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0913.01.4 «ՀԻՎԱՆԴԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՆԱՄՔ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0913.01.01.4 «ԿՐՏՍԵՐ ԲՈՒԺՔՈՒՅՐ/ԲՈՒԺԵՂԲԱՅՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

14. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման

հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) ուսումնական պարապմունքներ վարող դասախոսը պետք է ունենա դասընթացի բնույթին համապատասխանող միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում, կամ տվյալ մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ՝ եթե տվյալ դասընթացի ուղղությամբ միջին կամ բարձրագույն կրթություն չի իրականացվում: Հատուկ մասնագիտական դասընթացները վարող դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է:

2) ուսումնական պրակտիկան վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա տվյալ մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքի փորձ և մասնագիտական կրթություն:

3) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:

15. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացման ուսումնամեթոդական ապահովման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) հաստատությունը պետք է ունենա մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների և մոդուլների ծրագրային բովանդակությանը համապատասխանող ուսումնական, մեթոդական և տեղեկատվական նյութեր (գրադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա և այլն), գնահատման և ատեստավորման նպատակով օգտագործվող նյութեր, ուսումնական գործընթացի արդյունավետ իրականացմանը նպաստող այլ նյութեր, ուղեցույցներ:

16. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ըստ ուսումնական կաբինետների, լաբորատորիաների, արհեստանոցների, սպորտային համալիրի: Դրանց հագեցվածությունը որոշվում է ուսումնական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան:

1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. համակարգչային,

բ. ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական առարկաների,

գ. աղետների բժշկության,

դ. քույրական գործի և հիվանդի ընդհանուր խնամքի կազմակերպման,

ե. թերապիայի նախակլինիկական,

զ. մանկաբուժության նախակլինիկական,

է. վիրաբուժության նախակլինիկական,
ը. վերակենդանացման և ինտենսիվ թերապիայի:

2) Ուսումնական լաբորատորիաների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. մարդու անատոմիայի և ֆիզիոլոգիայի,

բ. մանրէաբանության,

գ. հիգիենայի,

դ. դեղաբանության:

3) Սպորտային համալիր՝

ա. մարզադահլիճ,

բ. մարզահրապարակ:

Կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ:

17. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) առկա ուսուցման ձևի համար ուսումնական տարվա սկիզբը սեպտեմբերի 1-ն է, իսկ դրսեկության (էքստեռնատ) և հեռավար (դիստանցիոն) ձևերով ուսուցման դեպքում սահմանվում է ուսումնական պլաններով,

2) ուսումնական յուրաքանչյուր տարվա տևողությունը սահմանվում է ուսումնական պլանով,

3) ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերանձանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները,

4) ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և պարտադիր պարապմունքների շաբաթական ծավալը չպետք է գերազանցի 36 ժամը՝ առանց նախասիրական առարկաների, խորհրդատվությունների և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքների բեռնվածության,

5) ուսումնական խմբի համար խորհրդատվության տարեկան ծավալը կազմում է մինչև 100 ժամը,

6) նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ծավալը (առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները յուրաքանչյուր ուսումնական տարում որոշվում է հաշվի առնելով ուսանողների ընտրությունը:

18. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և/կամ առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաներ,
- 2) պրակտիկայի յուրաքանչյուր տեսակի տևողությունը սույն չափորոշչով սահմանված պրակտիկայի ընդհանուր տևողությանը համապատասխան սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով,
- 3) պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում են ուսումնական հաստատությունները,
- 4) ուսումնական պրակտիկաներն անց են կացվում պրակտիկայի ծրագրի կատարումն ապահովելու համար բավարար կահավորում և տեխնիկական հագեցում ունեցող ուսումնական արհեստանոցներում, ուսումնափորձական տեղամասերում, հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև կազմակերպություններում, հաստատություններում,
- 5) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:

19. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման ուսանողների ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) ուսումնառության ընթացքում ուսանողները պարբերաբար ատեստավորվում են, որի նպատակը ըստ սույն չափորոշչով սահմանված կարողությունների տարրերի նրանց ձեռքբերումները հավաստող վկայություններ ստանալն է,
- 2) ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ժամկետների, անցկացման ձևի և ներառվող նյութի ծավալի մասին,
- 3) պետական ամփոփիչ ատեստավորումը երաշխավորվում է անց կացնել առանձին առարկաներից կամ մոդուլներից քննության, համալիր (միջառարկայական կամ միջմոդուլային) քննության կամ ավարտական (դիպլոմային) աշխատանք կատարելու և պաշտպանելու ձևով,
- 4) պետական ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա ստուգել շրջանավարտի ձեռք բերած կարողությունների և հմտությունների համապատասխանությունը սույն չափորոշչով 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման մասնագետի համար սահմանված պահանջներին:

ԳԼՈՒԽ 6

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0913.01.4 «ՀԻՎԱՆՂԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՆԱՄՔ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0913.01.01.4 «ԿՐՏՍԵՐ ԲՈՒԺՔՈՒՅՐ/ԲՈՒԺԵՂԲԱՅՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ, ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

20. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար հաստատությունը կազմում և հաստատում է առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական մոդուլների, ընտրովի դասընթացի ուսումնական ծրագրերը, կրթության կառավարման պետական լիազորված մարմնի երաշխավորած ձևին համապատասխան ուսումնական պլանը՝ հաշվի առնելով հավելված 1-ի 3-րդ աղյուսակում բերված օրինակելի ուսումնական պլանը:
21. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող հաստատությունը սույն չափորոշի հիման վրա մոդուլային ուսումնական ծրագրերը և ուսումնական պլանը կազմելու ժամանակ՝
- 1) կարող է փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը՝ պահպանելով մասնագետի (շրջանավարտի) կարողություններին և հմտություններին ներկայացվող պահանջները,
 - 2) պետք է մոդուլների արդյունքներին և դրանց կատարման չափանիշներին համապատասխան ուսումնական ծրագրերը մշակելիս հաշվի առնի գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,
 - 3) պետք է առարկայի և /կամ/ մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշի տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,
 - 4) պետք է միջանկյալ ատեստավորման ընդհանուր շաբաթների սահմաններում որոշի ըստ կիսամյակների այս ատեստավորմանը հատկացվող ժամանակը,
 - 5) պետք է որակավորման նկարագրին համապատասխան դրա ամբողջացման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը հաշվի առնելով կազմի և հաստատի ընտրովի դասընթացների ուսումնական ծրագրերը,
 - 6) օգտվելով երաշխավորված ձևում տրված պարզաբանումներից պետք է կազմի ուսումնական պլանի կիրառման պարզաբանումները,

7) պետք է պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշի ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,

8) պետք է սույն չափորոշչով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերին համապատասխան ընտրի ամփոփիչ ատեստավորման ձևը:

Հավելված 1

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական)

կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք»

մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր

բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման պետական

կրթական չափորոշիչի

Աղյուսակ 1

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Հ-4-16-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողությունը:
3.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ռիսկումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար

7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար հաջողությունների համար, 2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները, 3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները, 4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը, 5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
9.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին, 3) հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք, 4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ, հաճոյախոսում է, 5) մասնակցում է դեբատների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
11.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան, 3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար, 4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի, 5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր, 6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի, 7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում
13.	Կատարման չափանիշներ	1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ հասցեատիրոջ, 2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը,

		<p>3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար,</p> <p>4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար,</p> <p>5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ,</p> <p>6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը,</p> <p>7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:</p>
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Խթանել համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունակական գործընկերության համար
15.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ և այլն),</p> <p>2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքագրում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունը,</p> <p>3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար,</p> <p>4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար,</p> <p>5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն,</p> <p>6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
16.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԱՕ-4-16-001
17.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները պահպանելու, սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան կենցաղը և աշխատանքը կազմակերպելու, հավանական վտանգները և վթարները կանխարգելելու, արտադրական վթարների դեպքում՝ անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու և առաջին օգնություն ցուցաբերելու կարողություններ:
18.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
19.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:

20.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարման կարգակի ապահովումն է:
21.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները
22.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը,</p> <p>2) ըստ հիմնական բնագավառների ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնների պահանջները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները,</p> <p>6) ներկայացնում է անվտանգության կանոնների խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունները:</p>
23.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան
24.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է մարդու առողջության և աշխատանքի ընթացքում աշխատունակության վրա ազդող գործոնները (սանիտարահիգիենիկ, հոգեբանաֆիզիոլոգիական, էսթետիկական, սոցիալական-հոգեբանական),</p> <p>2) ներկայացնում է աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերը (միկրոկլիման, ճառագայթումը, լուսավորվածությունը, տատանումները և այլն),</p> <p>3) ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերը և դրանց անվնաս օգտագործումը,</p> <p>4) ներկայացնում է սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման համար անհրաժեշտ միջոցառումները:</p>
25.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կանխել հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնել անվտանգության միջոցառումներ
26.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառները և հետևանքները,</p> <p>2) ներկայացնում է արտադրական վթարների կանխման աշխատանքները,</p> <p>3) ներկայացնում է առանձին խմբերի (հաշմանդամություն ունեցող անձինք, հղիներ, անչափահասներ և այլն) աշխատանքային առանձնահատուկ պայմանները և վտանգների կանխման սահմանված միջոցառումները,</p> <p>4) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների ու դժբախտ պատահարների փաստաթղթային ձևակերպումների կարգը:</p>

27.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ցուցաբերել առաջին օգնություն
28.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնության հիմնական կանոններին, 2) առաջին օգնության գործողությունների քայլերը ճիշտ է ներկայացնում, 3) կատարում է արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն, 4) կատարում է արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն, 5) կատարում է այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ, 6) կատարում է վիրակապման և անշարժացման գործողություն՝ տարբեր կոտրվածքների դեպքում, 7) ներկայացնում է տարբեր թունավորման դեպքերում առաջին օգնության կազմակերպման գործողությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
29.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ՀՕ-4-16-001
30.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային հնարավորությունները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Microsoft Office) ծրագրերերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները:
31.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
32.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
33.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
34.	Ուսումնառության արդյունք 1	Համակարգչային տեխնիկայի տիրապետում և օպերացիոն համակարգի կիրառում
35.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) տիրապետում է համակարգչի հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչներին, 2) տիրապետում է միացնելու, օգտագործելու և անջատելու տեխնիկական պայմաններին,

		<p>3) տիրապետում է համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքերից (printer, scanner, projector, fax, պատճենման սարք և այլն),</p> <p>4) ներկայացնում է օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքը,</p> <p>5) ներկայացնում է կիրառվող հիմնական ծրագրերը (microsoft office),</p> <p>6) կարողանում է բացել առաջադրված թղթապանակը և ֆայլը,</p> <p>7) օգտվում է պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից,</p> <p>8) ստեղծում է նոր թղթապանակ ու ֆայլ , պահպանում, բացում, փակում և տեղադրում է առաջադրված վայրում,</p> <p>9) կատարում է առաջադրված փաստաթղթի տպագրում (Print):</p>
36.	Ուսումնառության արդյունք 2	Տեքստերի խմբագրում և ֆորմատավորում
37.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) կարողանում է ծրագրերը պատրաստել հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար,</p> <p>2) մուտքագրում է տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ,</p> <p>3) կարողանում է տեղաշարժել տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ կատարելով ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ,</p> <p>4) կատարում է մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում՝ փոխելով տողերի դասավորությունը, միջտողային տարածությունները, տեքստի գունային ֆոնը, պարբերության խորությունները լուսանցքներից,</p> <p>5) կարողանում է տեքստին կից ներմուծել նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ և այլն:</p>
38.	Ուսումնառության արդյունք 3	Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում
39.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է աղյուսակներ կազմելու համապատասխան ծրագրերը և նախապատրաստել դրանք,</p> <p>2) կազմում է աղյուսակ առաջադրված չափերով և մուտքագրում տվյալներ,</p> <p>3) կատարում է ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակում (տվյալներ, տողեր, սյուններ և այլն),</p> <p>4) փնտրում և գտնում է տվյալներ աղյուսակում,</p> <p>5) ստեղծում է պարզ ֆունկցիոնալ կախվածություն տվյալների մեջ:</p>
40.	Ուսումնառության արդյունք 4	Գրաֆիկական խմբագրում և նկարագրողում
41.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ,</p> <p>2) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով Autoshapec պատուհանի պատրաստի ձևերը,</p>

		<ul style="list-style-type: none"> 3) գծագրում է կանոնավոր պատկերներ, 4) ֆորմատավորում է գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով և չափերը փոխելով, 5) խմբավորում է գրաֆիկական օբյեկտները, 6) գծագրում է տեքստային բլոկներ, 7) կատարում է գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում:
42.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ցուցադրության կազմակերպում համակարգչային ծրագրերով
43.	Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է ցուցադրական ծրագրերը և դրանց պատուհանի կառուցվածքը, 2) մուտքագրում է տեքստ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ, 3) ներբեռնում է նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, տվյալներ՝ աղյուսակի, գրաֆիկի տեսքով, 4) կարողանում է առաջադրված թեմայով պատրաստել ավարտուն փաստաթուղթ ցուցադրության համար, 5) ցուցադրում է պատրաստված տեղեկատվական նյութը:
44.	Ուսումնառության արդյունք 6	Աշխատել համացանցում
45.	Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է « համացանց » հասկացությունը, 2) օգտագործում է ինտերնետային հիմնական ծրագրերը, 3) ներկայացնում է History, Favorites, Stop, Refresh հրամանների, Back և Forward կոճակների նշանակությունը, 4) փնտրում է առաջադրված տվյալները համացանցի տեղեկատվական բազաներում (որոնողական և բաց ցանցերից), 5) կարողանում է համացանցից ներբեռնել, պահպանել և օգտագործել տեղեկությունները, 6) գրանցվում է էլեկտրոնային փոստում , ինտերնետային ծրագրերում և այլ կայքերում, 7) օգտագործում է էլեկտրոնային փոստի հնարավորությունները, ուղարկում և ստանում ինֆորմացի (հաղորդագրություն, նամակ և կցորդ):

**Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4«Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության
0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ
մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ**

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՄԱՐԴՈՒ ԱՆԱՏՈՄԻԱ ԵՎ ՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ ընդհանուր գիտելիքներ հյուսվածքների տեսակների, առանձին օրգան համակարգերի, կառուցվածքի ու գործառույթների վերաբերյալ:
3.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հյուսվածքների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում էպիթելային հյուսվածքի տեսակները, գործառույթները, 2) ճիշտ է ներկայացնում շարակցական հյուսվածքի տեսակները, գործառույթները, 3) ճիշտ է ներկայացնում մկանային հյուսվածքի տեսակները, գործառույթները, 4) ճիշտ է ներկայացնում նյարդային հյուսվածքի տեսակները, գործառույթները:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հենաշարժիչ համակարգի կառուցվածքը, գործառույթները

9.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում մարդու կմախքի բաժինները, գործառույթները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ոսկրերի տեսակները, միացման ձևերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում իրանի, վերին և ստորին վերջույթների, գլխի կմախքի բաժինների կառուցվածքը, 4) ճիշտ է ներկայացնում գլխի, պարանոցի մկանների տեսակները, տեղադրությունը, գործառույթները, 5) ճիշտ է ներկայացնում կրծքավանդակի, որովայնի, մեջքի մկանների տեղադրությունը, գործառույթները, 6) ճիշտ է ներկայացնում վերին և ստորին վերջույթների մկանների տեսակները, տեղադրությունը, գործառույթները:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել շնչական, սիրտ- անոթային համակարգերի անատոմիական կառուցվածքը, գործառույթները
11.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում շնչական համակարգի բաժինները, նրանց կառուցվածքը, գործառույթները, 2) ճիշտ է ներկայացնում բրոնխների, ավելուների կառուցվածքը, գործառույթները, 3) ճիշտ է ներկայացնում սիրտ-անոթային համակարգի բաժինները, նրանց կառուցվածքը, գործառույթները, 4) ճիշտ է ներկայացնում անոթների տեսակները, նրանց կառուցվածքը, գործառույթները:
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել մարսողական, միզասեռական համակարգերի անատոմիական կառուցվածքը, գործառույթները
13.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում մարսողության համակարգի բաժինները, կառուցվածքը, գործառույթները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ստամոքսի, 12 մատնյա աղու տեղադրությունը, կառուցվածքը, գործառույթները, 3) ճիշտ է ներկայացնում բարակ աղիների, հաստ աղու տեղադրությունը, կառուցվածքը, գործառույթները, 4) ճիշտ է ներկայացնում միզային համակարգի օրգանների տեղադրությունը, կառուցվածքը, գործառույթները, 5) ճիշտ է ներկայացնում սեռական օրգանների տեղադրությունը, կառուցվածքը, գործառույթները:
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել նյարդային, ներզատիչ համակարգերի, զգայարանների անատոմիական կառուցվածքը, գործառույթները
15.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում նյարդային համակարգի նշանակությունը, կառուցվածքը, դասակարգումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կենտրոնական, ծայրամասային նյարդային համակարգերի կառուցվածքը, դասակարգումը, գործառույթները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ներզատիչ գեղձերի տեղադրությունը, կառուցվածքը, գործառույթները, 4) ճիշտ է ներկայացնում տեսողական օրգանի կառուցվածքը, տեղադրությունը, գործառույթները, 5) ճիշտ է ներկայացնում լսահավասարակշռության օրգանի կառուցվածքը, տեղադրությունը, գործառույթները:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՄԱՐԴՈՒ ԿԵՆՍԱԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼԵՐԸ՝ ՄԱՆԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ, ՀԱՍՈՒՆ ԵՎ ԾԵՐ ՀԱՍԱԿ»		
16.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-002
17.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել նորաձնային, կրծքի հասակի երեխաների անատոմո- ֆիզիոլոգիական, սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները, վերարտադրողական, կլիմակտերիկ շրջանների առանձնահատկությունները, տարեց և ծերունական տարիքի անատոմո-ֆիզիոլոգիական, սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները, հիմնական պահանջները, դրանց բավարարման, ինչպես նաև առողջության պահպանման, ամրապնդման ուղիներն ու եղանակները:
18.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
19.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀԸԽ-4-16-001 «Մարդու անատոմիա և ֆիզիոլոգիա» մոդուլը:
20.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
21.	Ռևուզմնառության արդյունք 1	Նկարագրել նորաձնային շրջանը, այս շրջանի անատոմո-ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները, նորաձնի կենսական պահանջները
22.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պտղի և մանկան զարգացման շրջանները, 2) ճիշտ է ներկայացնում նորաձնի օրգան համակարգերի անատոմո-ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է նկարագրում նորաձնի կենսական պահանջները, 4) ճիշտ է ներկայացնում նորաձնի անցողիկ ֆիզիոլոգիական վիճակները և հասունության նշանները:
23.	Ռևուզմնառության արդյունք 2	Ներկայացնել անհաս նորաձնի անհասության նշանները, իրագործել անհաս նորաձնի խնամք և կերակրում, կրծքի հասակի երեխաների անատոմո-ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները, զարգացման օրինաչափությունները, հիմնական պահանջները, կոփիչ միջոցառումները, սնուցման եղանակները
24.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անհաս նորաձնի անհասության նշանները, անատոմո-ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները,

		<p>2) ճիշտ է կատարում անհաս նորածնի խնամք՝ պահանջների բավարարման շրջանակում /անձնական հիգիենա, մարմնի տաքացում/,</p> <p>3) ճիշտ է իրագործում անհաս նորածնի կերակրում տարբեր եղանակներով՝ պահպանելով կերակրման ռեժիմը, չափաբաժինը, ջերմային ռեժիմը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում կյանքի առաջին տարում երեխայի անատոմո-ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում հիմնական պահանջների բավարարման եղանակները /շնչել, ջերմություն, սնուցում, քուն/,</p> <p>6) ճիշտ է բացատրում կրծքով կերակրման առավելությունները,</p> <p>7) ճիշտ է կատարում մանկան անձնական հիգիենայի պահպանման միջոցառումները:</p>
25.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ֆիզիոլոգիական հղիության նշանները, ընթացքը, տևողությունը, հղի կնոջ հիմնական պահանջները, անձնական հիգիենան, ռացիոնալ սնուցման ռեժիմը և շարժողական ակտիվության կարևորությունը
26.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում ֆիզիոլոգիական հղիության նշանները, ընթացքը, տևողությունը,</p> <p>2) ճիշտ է սահմանում հղի կնոջ օրգանիզմում տեղի ունեցող փոփոխությունները,</p> <p>3) ճիշտ է կազմակերպում և իրականացնում հղի կնոջ անձնական հիգիենան, ռացիոնալ սնուցումը, հետևում օրվա ռեժիմին, շարժողական ակտիվությանը,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում խնամք պերինատալ շրջանում:</p>
27.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել կանանց և տղամարդկանց օրգանիզմում ընթացող փոփոխությունները կլիմակտերիկ շրջանում, առողջ ապրելակերպի ազդեցությունը կլիմակտերիկ շրջանի ընթացքի վրա
28.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում օրգանիզմում տեղի ունեցող փոփոխությունները կլիմակտերիկ շրջանում,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում կլիմակտերիկ շրջանի սոցիալ-հոգեբանական, բժշկա-հոգեբանական խնդիրները,</p> <p>3) ճիշտ է պատկերացնում առողջ ապրելակերպի ազդեցությունը կլիմակտերիկ շրջանի բարենպաստ ընթացքի վրա:</p>
29.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել ծերացման գործընթացը օրգանիզմում տեղի ունեցող անատոմո-ֆիզիոլոգիական փոփոխությունները, հիմնական պահանջները, պահանջների բավարարման ուղիները
30.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում ծերացման հիմնական տեսությունները, դասակարգում է տարիքային խմբերը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում վաղաժամ ծերությանը նպաստող գործոնները և դրանց անցանկալի հետևանքները,</p>

		<p>3) ճիշտ է ներկայացնում տարեց, ծերունական տարիքում օրգան համակարգերի անատոմո-ֆիզիոլոգիական, հոգեբանական փոփոխությունները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում մարդու կենսագործունեության ավարտը՝ մահը, նրա փուլերը:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՄԱՆՐԵԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՔԻՆԱ ԵՎ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
31.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-003
32.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին սովորեցնել տարբերակել միկրոօրգանիզմներն ու վիրուսներն՝ ըստ իրենց հիմնական հատկանիշների, պատկերացում ունենալ իմունիտետի և նրա գործոնների, վարակի աղբյուրի, տարածման ուղիների մասին, իրականացնել վարակի տարածման կանխարգելիչ միջոցառումներ, գնահատել սանիտարահիգիենիկ վիճակը, հիգիենիկ և համաճարակային հսկողության կարգը, վարակազերծումը, վարակազերծման տեսակները, վարակի օջախում հակահամաճարակային միջոցառումների տեսակները, ներհիվանդանոցային վարակների կանխարգելման հիմնական ուղիները:
33.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
34.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
35.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
36.	Ուսումնառության արդյունք 1	Նկարագրել միկրոօրգանիզմներն իրենց ձևաբանական, կենսաքիմիական հատկանիշների, ախտածին միկրոօրգանիզմների փոխանցման ուղիները, կանխարգելիչ միջոցառումները
37.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում միկրոօրգանիզմների դերը և գործնական նշանակությունը մարդու կյանքում,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում հետազոտվող նյութի հավաքման և տեղափոխման կանոնները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում առավել հաճախ հանդիպող ախտածին մանրէների տեսակները, առաջացրած հիվանդությունները և կանխարգելիչ միջոցառումները:</p>
38.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել աղիքային բակտերիաների ընտանիքի, մալարիայի հարուցիչի առանձնահատկությունները, փոխանցման ուղիները, կանխարգելիչ միջոցառումները

39.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է նկարագրում աղիքային վարակները, տարածման ուղիները, կանխարգելումը, աղիքային վարակով հիվանդի խնամքի առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է նկարագրում խոլերայի վիրբիոնը, առաջացրած հիվանդությունը և կանխարգելումը, 3) ճիշտ է նկարագրում մալարիայի պլազմոդիումի փոխանցման ուղիները, առաջացրած հիվանդությունը և կանխարգելումը:
40.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել զոոնոզ ինֆեկցիաների հարուցիչների և վիրուսների առանձնահատկությունները, փոխանցման ուղիները և կանխարգելիչ միջոցառումները
41.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում բրուցելաները, առաջացրած հիվանդությունը և կանխարգելումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում սիբիրախտի հարուցիչը, առաջացրած հիվանդությունը և կանխարգելումը, 3) ճիշտ է նկարագրում վիրուսների հիմնական առանձնահատկությունները, առաջացրած հիվանդությունները և կանխարգելումը:
42.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել օդը, հողը, ջուրը, որպես հնարավոր վարակի աղբյուր
43.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում վարակի օդակաթիլային փոխանցման ուղին, 2) ճիշտ է ներկայացնում վարակի օրա-ֆեկալ փոխանցման ուղին, 3) ճիշտ է ներկայացնում ջրի միջոցով տարածվող վարակիչ հիվանդությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հողի միջոցով տարածվող վարակիչ հիվանդությունները:
44.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել սննդի հիգիենան
45.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է նկարագրում սպիտակուցների, ածխաջրերի, ճարպերի վիտամինների, հանքային աղերի հիգիենիկ նշանակությունը օրգանիզմի համար, 2) ճիշտ է ներկայացնում անհրաժեշտ սննդամթերքների օգտագործումը, դրանց ֆիզիոլոգիական նորմերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում սննդային թունավորումների առաջացման պատճառները և կանխարգելումը, 4) ճիշտ է նկարագրում սննդամթերքի տեղափոխման, պահպանման և օգտագործման հիգիենիկ պահանջները:
46.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել համաճարակային միջոցառումները վարակիչ հիվանդությունների օջախում

47.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում համաճարակաբանության խնդիրները, 2) ճիշտ է նկարագրում վարակի աղբյուրը, փոխանցման ուղիները, 3) ճիշտ է ներկայացնում համաճարակի տարածման ուղիները, 4) ճիշտ է կատարում հիվանդ մարդու և կոնտակտավորների նկատմամբ ձեռնարկվող միջոցառումները, 5) ճիշտ է կատարում արտաքին միջավայրի նկատմամբ ձեռնարկվող միջոցառումները:
48.	Ռիսկմնառության արդյունք 7	Ներկայացնել վարակազերծումը և ներհիվանդանոցային վարակների կանխարգելումը
49.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում վարակազերծումը, դրա ձևերը, 2) ճիշտ է կատարում կանխարգելիչ վարակազերծում, 3) ճիշտ է կատարում ընթացիկ վարակազերծում, 4) ճիշտ է կատարում եզրափակիչ վարակազերծում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԴԵՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
50.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-004
51.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել դեղ հասկացության բնութագիրը, դեղորայքի ձևերը, ձեռք բերել ունակություններ պահպանելու դեղաչափը, դեղանյութի ընդունման ռեժիմը հիվանդի խնամքի շրջանակներում:
52.	Մոդուլի տևողությունը	18 ժամ
53.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
54.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
55.	Ռիսկմնառության արդյունք 1	Տարբերակել և ցուցադրել դեղորայքային ձևերը
56.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է խմբավորում դեղերի տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում դեղորայքային ձևերի կիրառման և պահպանման պայմանները, 3) ճիշտ է ներկայացնում դեղանյութի ներմուծման ուղիները:
57.	Ռիսկմնառության արդյունք 2	Ձեռք բերել դեղորայքի ընդունման հսկողության ունակություններ, հիվանդի խնամքի շրջանակներում

58.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում դեղանյութի ընդունման ռեժիմ հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում դեղորայքի ընդունման չափաբաժին հասկացությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում գերդոզավորումից առաջացած թունավորման նշանները, 4) ճիշտ է կազմակերպում և իրագործում առաջին նախաբժշկական օգնություն դեղորայքի գերդոզավորումից առաջացած թունավորման ժամանակ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»		
59.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-005
60.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել մասնագիտական բարոյա-հոգեբանական մոտեցում, մասնագիտական էթիկա և դեոնտոլոգիա:
61.	Մոդուլի տևողությունը	18 ժամ
62.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
63.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
64.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հոգեբանությունը որպես գիտություն, մարդու հոգեկան ակտիվության մակարդակները
65.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հոգեբանությունը որպես գիտություն, նպատակները, հիմնական բնագավառները, կապը այլ գիտությունների հետ, 2) ճիշտ է ներկայացնում գիտակցության և ենթագիտակցության հոգեբանական բնութագրերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ուշադրության և զգայությունների ընդհանուր բնութագրերը, տեսակները, առանձնահատկությունները և ֆիզիոլոգիական մեխանիզմները:
66.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ընկալման, հիշողության, հույզերի և զգացմունքների, երևակայության ընդհանուր բնութագրերը

67.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում ընկալումը, նրա տարրերը, հիմնական առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հիշողությունը, տեսակները և գործընթացները, 3) ճիշտ է ներկայացնում հույզերի և զգացմունքների գործառույթները, նրանց առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է տարբերում հուզական տարբեր վիճակները, 5) ճիշտ է ներկայացնում երևակայության ընդհանուր բնութագիրը, տեսակները և դերը ստեղծագործական աշխատանքում:
68.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ընդունակությունների, խառնվածքի, բնավորության նկարագրերը, ինչպես նաև սթրեսների, ֆրուստրացիաների դերը աշխատանքային գործընթացում
69.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում ընդունակությունների ընդհանուր բնութագիրը, տեսակները, կառուցվածքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում խառնվածքի ընդհանուր բնութագիրը, տիպերը, կապը հոգեկան այլ հատկությունների հետ, 3) ճիշտ է ներկայացնում բնավորության ընդհանուր բնութագիրը, գծերը և կապը վարքի հետ, ինչպես նաև բնավորության ընդգծված տիպերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում սթրեսը ֆրուստրացիան, անձի հարմարվողականությունը, հոգեբանական ինքնապաշտպանությունը:
70.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել դեոնտոլոգիական նորմերը, մարդկանց փոխհարաբերությունների էթիկան, յաթրոգենիա
71.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում դեոնտոլոգիական նորմերի պահպանումը հիվանդի խնամքը կազմակերպելիս, 2) ճիշտ է ներկայացնում հոգեպրոֆիլակտիկ միջոցառումները, 3) ճիշտ է ներկայացնում խնամող-հիվանդ միջանձնային փոխհարաբերությունները, առանձնահատկությունները, հաղորդակցման բաղադրամասերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում խոսքի հոգեբանական ազդեցությունը անձի վրա, յաթրոգենիա:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՄՆՈՒՑՈՒՄ՝ ԱՌՈՂՋ ՄՆՈՒՆԴ ԵՎ ԴԻԵՏՈԼՈԳԻԱ»		
72.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-006
73.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին սովորեցնել պացիենտի սնուցման կազմակերպման առանձնահատկությունները, սննդի

		բաղադրությունը, էներգետիկ արժեքը, ռացիոնալ, համարժեք, դիետիկ սնուցման սկզբունքները, պացիենտի կերակրման եղանակները:
74.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
75.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
76.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
77.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել սննդի բաղադրությունը և էներգետիկ արժեքը, ռացիոնալ, համարժեք, դիետիկ սնուցման սկզբունքները
78.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում սննդի բաղադրությունը, սպիտակուցների, ածխաջրերի ճարպերի նշանակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում սննդի էներգետիկ արժեքը /կալորիականությունը/, 3) ճիշտ է ներկայացնում ռացիոնալ, համարժեք և դիետիկ սնուցման սկզբունքները, 4) ճիշտ է ներկայացնում ջրաաղային հավասարակշռության պահպանման կարևորությունը:
79.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել դիետիկ սնուցման առանձնահատկությունները /դիետ սեղաններ/, պացիենտի համապատասխան սնուցման կազմակերպումը
80.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում դիետ սնուցման անհրաժեշտությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում անկողնային ռեժիմում գտնվող հիվանդի էներգետիկ պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում պացիենտի սնուցման կազմակերպումը ստացիոնարում, 4) ճիշտ է տանում պացիենտի և ընտանիքի անդամների հետ բացատրական աշխատանք:
81.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ծանր հիվանդների սնուցման կազմակերպումը /կերակրումը գդալով, խմոցով/, արհեստական սնուցման ձևերը, կիրառման ցուցումները
82.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում պացիենտի սնուցման կազմակերպումը ստացիոնարում, տանը, 2) ճիշտ է իրականացնում ծանր հիվանդների կերակրումը անկողնում գդալով, խմոցով, 3) ճիշտ է ներկայացնում արհեստական սնուցման եղանակները, դրանց կիրառման ցուցումները, 4) ճիշտ է իրականացնում արհեստական սնուցում զոնդով, սնուցող հոգնայի, գաստրոստոմի միջոցով:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԻՎԱՆԴԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԽՆԱՄՔ»

83.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-007
84.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ բազային գիտելիքներ, կրտսեր բուժքրոջ գործառույթների, մանրէագերծման, պարզագույն ֆիզիոթերապևտիկ միջամտությունների, դեղերի ներմուծման եղանակների, հոգնաների, մարմնի բիոմեխանիկայի, մեջքի, ողնաշարի վնասվածքներով, պառկելախոցերով պացիենտների խնամքի իրականացման հմտություններ:
85.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
86.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀԸԽ-4-16-001 «Մարդու անատոմիա և ֆիզիոլոգիա» մոդուլը:
87.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
88.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել քույրական գործի պատմությունը և տեսությունը, մարդու կենսական պահանջները կրտսեր բուժքրոջ գործառույթները, տիրապետել քույրական խնամքի հմտություններին
89.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում քույրական գործի պատմությունը և տեսությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կրտսեր բուժքրոջ առաքելությունը, նրա գործառույթները, 3) ճիշտ է ներկայացնում մարդու կենսական կարևոր պահանջները, 4) ճիշտ է ներկայացնում մարդու կենսական պահանջների դասակարգումը, 5) ճիշտ է ներկայացնում կրտսեր բուժքրոջ գործառույթները պացիենտի կենսական պահանջների բավարարման հարցում:
90.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել «ներհիվանդանոցային վարակ» հասկացությունը, կանխարգելման միջոցները
91.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում «ներհիվանդանոցային վարակ» հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ինֆեկցիոն գործընթացը, ինֆեկցիոն գործընթացի շղթան, 3) ճիշտ է իրագործում ներհիվանդանոցային վարակի կանխարգելմանն ուղղված նախազգուշական համընդհանուր միջոցները,

		4) ճիշտ է իրականացնում սանիտարահիգիենիկ միջոցառումները իր լիազորությունների շրջանակում:
92.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել «ախտանհանում» հասկացությունը, նրա տեսակները, ձևերը, եղանակները, «մանրէազերծում», «նախամանրէազերծում» հասկացությունները, տիրապետել ախտահանման, մանրէազերծման, նախամանրէազերծման գործընթացներին
93.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում «ախտանհանում» հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ախտահանման տեսակները, ձևերը, եղանակները, 3) ճիշտ է իրականացնում ախտահանիչ լուծույթի պատրաստումը և կիրառումը՝ պահպանելով անվտանգության կանոնները, 4) ճիշտ է իրականացնում բժշկական գործիքների, սարքերի և տարածքների ախտահանումը, 5) ճիշտ է իրականացնում գործիքների նախամանրէազերծումը, 6) ճիշտ է ներկայացնում մանրէազերծման մեթոդները, միջոցները, եղանակները, ռեժիմները:
94.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել «մարմնի բիոմեխանիկա» հասկացությունը
95.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում «մարմնի բիոմեխանիկա» հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կրտսեր բուժքրոջ մարմնի դիրքը նստած, կանգնած վիճակում և ծանրություն տեղափոխելիս, 3) ճիշտ է իրականացնում պացիենտի տեղափոխումը մահճակալից աթոռին և հակառակը, մահճակալից պատգարակին և հակառակը, 4) ճիշտ է իրականացնում հիվանդի տեղաշարժումը անկողնում, 5) ճիշտ է իրականացնում անկողնային անշարժ հիվանդի անկողնային և անձնական սպիտակեղենի փոխումը:
96.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել և իրականացնել պարզագույն ֆիզիոթերապևտիկ միջամտություններ, ներկայացնել օրգանիզմ դեղերի ներմուծման ուղիներն ու եղանակները
97.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կիրառում տաք և սառը թրջոցներ, ջեռակ, սառցեպարկ, կոմպրեսներ, 2) ճիշտ է իրականացնում նշանակված թթվածնաբուժությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնները թթվածնի հետ աշխատելիս:
98.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել գազահան խողովակի կիրառման և տարբեր հոգնաների կատարման տեխնիկան

99.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հոգնաների տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հոգնաների կատարման ընթացքում հնարավոր բարդությունները և իրականացնում դրանց կանխարգելումը, 3) ճիշտ է տիրապետում տարբեր տեսակի հոգնաների կատարման տեխնիկային, 4) ճիշտ է տիրապետում գազահան խողովակի դրման տեխնիկային տարբեր տարիքային խմբերում:
100.	Ուսումնառության արդյունք 7	Ներկայացնել պացիենտի ֆունկցիոնալ վիճակի գնահատումը՝ պուլսի, զարկերակային ճնշման, շնչառության, ջերմության չափումը: Ներկայացնել տենդի տեսակները և պացիենտի խնամքը տենդի տարբեր շրջաններում
101.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է իրականացնում պացիենտի պուլսի և շնչառության հաշվում, 2) ճիշտ է իրականացնում պացիենտի զարկերակային ճնշման և ջերմության չափում, 3) ճիշտ է ներկայացնում տենդի տեսակները և շրջանները, 4) ճիշտ է իրականացնում տենդոդ հիվանդի խնամքը ըստ շրջանների:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԻՎԱՆԴԻ ԽՆԱՄՔԸ ԹԵՐԱՊԻԱՅՈՒՄ ԵՎ ԳԵՐԻԱՏՐԻԱՅՈՒՄ»		
102.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-008
103.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ բազային գիտելիքներ և ունակություններ, ներքին օրգանների հիվանդությունների առաջացման պատճառները, նրանց կլինիկան, բարդությունները, պացիենտների հիմնական պրոբլեմները ճանաչելու, խնամք կազմակերպելու և իրականացնելու նպատակով, հասուն և ծեր հասակում հիվանդությունների ընթացքի առանձնահատկությունների ճանաչման, խնամքի իրագործման նպատակով:
104.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
105.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀԸԽ-4-16-002 «Մարդու գործունեության փուլերը՝ մանկան զարգացում, հասուն և ծեր հասակ» և ՀԸԽ-4-16-004 «Դեղաբանություն» մոդուլները:
106.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

107.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել թերապիայի էությունը, հիվանդություն, ախտանիշ, համախտանիշ, ախտորոշում, քույրական ախտորոշում հասկացությունները, պացիենտի հետազոտում /սուբյեկտիվ, օբյեկտիվ, օժանդակ, գործիքային/, նախապատրաստել պացիենտին օժանդակ և գործիքային հետազոտություններին
108.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում հիվանդություն, ախտանիշ, համախտանիշ, ախտորոշում, քույրական ախտորոշում հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում պացիենտի հետազոտման մեթոդները, 3) ճիշտ է պատկերացնում օժանդակ, գործիքային հետազոտությունները, 4) ճիշտ է նախապատրաստում պացիենտին լաբորատոր քննություններին, 5) ճիշտ է նախապատրաստում պացիենտին գործիքային քննություններին, 6) ճիշտ է կատարում զարկերակային ճնշման, պուլսի չափում:
109.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել և իրականացնել հիվանդի խնամք շնչական, սիրտ-անոթային համակարգերի առավել տարածված հիվանդությունների ժամանակ
110.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում շնչական համակարգի հիվանդությունների հիմնական ախտանիշները, 2) ճիշտ է ներկայացնում այդ համակարգի առավել հաճախ հանդիպող հիվանդությունների կլինիկական դրսևորումները, 3) ճիշտ է ներկայացնում սիրտ-անոթային համակարգի հիվանդությունների հիմնական ախտանիշները, 4) ճիշտ է ներկայացնում այդ համակարգի առավել հաճախ հանդիպող հիվանդությունների կլինիկական դրսևորումները, 5) ճիշտ է իրականացնում խնամք շնչական համակարգի հիվանդություններով տառապող հիվանդների մոտ, 6) ճիշտ է իրականացնում խնամք սիրտ-անոթային համակարգի հիվանդություններով տառապող հիվանդների մոտ:
111.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կազմակերպել և իրականացնել հիվանդի խնամք մարսողության և միզային համակարգերի առավել տարածված հիվանդությունների ժամանակ
112.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում մարսողության համակարգի հիվանդությունների հիմնական ախտանիշները, 2) ճիշտ է ներկայացնում այդ համակարգի առավել հաճախ հանդիպող հիվանդությունների կլինիկական դրսևորումները, 3) ճիշտ է ներկայացնում միզային համակարգի հիվանդությունների հիմնական ախտանիշները, 4) ճիշտ է ներկայացնում միզային համակարգի առավել հաճախ հանդիպող հիվանդությունների կլինիկական

		<p>դրսևորումները,</p> <p>5) ճիշտ է իրականացնում խնամք մարսողության համակարգի հիվանդություններով տառապող հիվանդների մոտ,</p> <p>6) ճիշտ է իրականացնում խնամք միզային համակարգի հիվանդություններով տառապող հիվանդների մոտ:</p>
113.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կազմակերպել և իրականացնել հիվանդի խնամք արյան, էնդոկրին համակարգերի առավել տարածված հիվանդությունների և ալերգոզների ժամանակ
114.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում արյան համակարգի հիվանդությունների հիմնական ախտանիշները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում այդ համակարգի առավել տարածված հիվանդությունների կլինիկական դրսևորումները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում էնդոկրին համակարգի հիվանդությունների հիմնական ախտանիշները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում էնդոկրին համակարգի առավել տարածված հիվանդությունների կլինիկական դրսևորումները,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում ալերգոզներով տառապող հիվանդների հիմնական գանգատները,</p> <p>6) ճիշտ է իրականացնում խնամք արյան և էնդոկրին համակարգերի հիվանդություններով տառապող հիվանդների մոտ,</p> <p>7) ճիշտ է իրականացնում խնամք ալերգոզների ժամանակ:</p>
115.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել «գերիատրիա» հասկացությունը, ծերերի հետ շփման և խնամքի առանձնահատկությունները, տարեց և ծեր պացիենտների սնուցման, շարժողական ակտիվության, դեղորայքի ընդունման առանձնահատկությունները
116.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում «գերիատրիա» հասկացությունը, գերիատրիայի խնդիրները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում ծերացման գործընթացը, երկարակեցության հասնելու ուղիները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում անատոմո-ֆիզիոլոգիական փոփոխությունները ծերերի մոտ,</p> <p>4) ճիշտ է հաղորդակցվում տարեց և ծեր պացիենտների հետ,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում տարեց և ծեր պացիենտների սնուցման առանձնահատկությունները,</p> <p>6) ճիշտ է իրականացնում տարեց և ծեր պացիենտների սնուցումը տարբեր եղանակներով,</p> <p>7) ճիշտ է աջակցում շարժողական ակտիվությունը պահպանող հիգիենիկ և բուժական ֆիզկուլտուրայի իրականացմանը,</p> <p>8) ճիշտ է կատարում դեղորայքի բաժանում սոմատիկ և հոգեկան խանգարումներով տառապող ծերերին:</p>
117.	Ուսումնառության արդյունք 6	Իրականացնել շնչական, սիրտ-անոթային, մարսողական, միզային, էնդոկրին, նյարդային համակարգերի և զգայարանների խանգարումներով մեծահասակ և ծեր պացիենտների խնամք

118.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է իրականացնում շնչական համակարգի խանգարումներով մեծահասակ և ծեր պացիենտների խնամքը, 2) ճիշտ է իրականացնում սիրտ-անոթային համակարգի խանգարումներով մեծահասակ և ծեր պացիենտների խնամքը, 3) ճիշտ է իրականացնում մարսողության համակարգի խանգարումներով մեծահասակ և ծեր պացիենտների խնամքը, 4) ճիշտ է իրականացնում միզային համակարգի խանգարումներով մեծահասակ և ծեր պացիենտների խնամքը, 5) ճիշտ է իրականացնում էնդոկրին համակարգի խանգարումներով մեծահասակ և ծեր պացիենտների խնամքը, 6) ճիշտ է իրականացնում նյարդային համակարգի և զգայարանների խանգարումներով մեծահասակ և ծեր պացիենտների խնամքը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԻՎԱՆԴԻ ԽՆԱՄՔԸ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ»		
119.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-009
120.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ բազային գիտելիքներ և ունակություններ վիրաբուժական հիվանդի նախա- և հետվիրահատական խնամքի շրջանակներում:
121.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
122.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀԸԽ-4-16-007 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մոդուլը:
123.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
124.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել մասնագիտության տեսությունը, կրտսեր բուժքրոջ գործառույթները, տիրապետել վիրաբուժական հիվանդի խնամքի մասնագիտական հմտություններին նախա- և հետվիրահատական շրջանում
125.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում մասնագիտության տեսությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կրտսեր բուժքրոջ առաքելությունը, նրա գործառույթները՝ վիրաբուժական ծառայությունում, 3) ճիշտ է ներկայացնում «վիրաբուժական հիվանդի նախա- և հետվիրահատական խնամք» հասկացությունը, դրանց առանձնահատկությունները:
126.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել «ախտանհանում» հասկացությունը, իմանալ նախամանրէազերծման փուլում իրականացվող աշխատանքի ծավալը, տարբեր տեսակի գործիքների մաքրումն ու մշակումը նախամանրէազերծման փուլում

127.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում «ախտանհանում» հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ախտահանման տեսակները, ձևերը, եղանակները, 3) ճիշտ է ներկայացնում նախամանրէազերծման փուլում կիրառվող նյութերի և միջոցների հիմնական բնութագրերը, դրանց կիրառման սկզբունքները, 4) ճիշտ է իրականացնում բժշկական գործիքների նախամանրէազերծումը, 5) ճիշտ է իրականացնում գործիքների նախամանրէազերծումը և որակի հսկողությունը, 6) ճիշտ է ներկայացնում սուր և կտրող բուժպարագաների հետ վարվելու կանոնները:
128.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել «վիրաբուժական պացիենտ», «նախավիրահատական խնամք», «հետվիրահատական խնամք» հասկացությունները, դրանց կարևորությունը
129.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում «վիրաբուժական հիվանդ» հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում «նախավիրահատական խնամք» հասկացությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում «հետվիրահատական խնամք» հասկացությունը, 4) ճիշտ է իրականացնում վիրաբուժական հիվանդի խնամքի գործառույթները:
130.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել գազահան խողովակի և տարբեր հոգնանների կատարման տեխնիկան, դրանց կիրառման անվտանգության կանոնները վիրաբուժական ծառայությունում
131.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում հոգնայի տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հոգնանների կատարման հնարավոր բարդությունները և դրանց կանխարգելումը վիրաբուժական պացիենտների մոտ, 3) տիրապետում է տարբեր տեսակի հոգնանների կատարման տեխնիկային՝ վիրաբուժական պացիենտների մոտ, 4) տիրապետում է գազահան խողովակի դրման տեխնիկային վիրաբուժական պացիենտների մոտ՝ տարբեր տարիքային խմբերում:
132.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել վիրաբուժական պացիենտի նախավիրահատական պատրաստման և խնամքի գործառույթները
133.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պացիենտի նախավիրահատական պատրաստման և խնամքի անհրաժեշտությունը, ծավալն ու իրականացումը,

		2) ճիշտ է ներկայացնում և իրականացնում պացիենտի վիրահատական դաշտի նախավիրահատարանային նախապատրաստումը:
134.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել վիրաբուժական պացիենտի հետվիրահատական խնամքի հիմնական գործառույթները
135.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում վիրաբուժական պացիենտի հետվիրահատական շրջանում տեղափոխման, անկողնում դիրքի փոփոխման առանձնահատկությունները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում հնարավորինս անցավ կամ նվազագույն ցավ պատճառելով հիվանդի խնամքի սկզբունքը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում և իրականացնում անկողնային հիվանդի սանիտարական մշակման եղանակները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում պացիենտի խնամքի ընթացքում կիրառվող պաշտպանական, հիգիենիկ պարագաների կիրառման կանոնները,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում կենսաբանական հեղուկներով աղտոտված սպիտակեղենի, բուժպարագաների հավաքման և հետագա գործառույթների սանիտարահիգիենիկական շղթան:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԻՎԱՆԴԻ ԽՆԱՄՔԸ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԵՎ ՆԵՈՆԱՏՈՒՂԻԱ»		
136.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-010
137.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին սովորեցնել մանկաբարձական պացիենտի և նորածնի խնամքի, սնուցման համար նախատեսված պարագաների նախամանրէագերծման և նախաախտահանման մեթոդները, անձնական հիգիենայի պահպանման, հիգիենիկ պարագաների կիրառման առանձնահատկությունները:
138.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
139.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀԸԽ-4-16-002 «Մարդու գործունեության փուլերը՝ մանկան զարգացում, հասուն և ծեր հասակ» և ՀԸԽ-4-16-007 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մոդուլները:
140.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
141.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել կրտսեր բուժքրոջ գործառույթների ծավալը մանկաբարձա-գինեկոլոգիական ծառայությունում, պացիենտի և նորածնի խնամքի մասնագիտական հմտությունները

142.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում մասնագիտության տեսությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կրտսեր բուժքրոջ առաքելությունը, նրա գործառույթները՝ հղիի, ծննդաբերի և նորածնի խնամքում:
143.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել «մանկաբարձա-գինեկոլոգիական պացիենտի խնամք» հասկացությունը, իմանալ պերինատալ շրջանում կնոջ խնամքի առանձնահատկությունները, իրականացվող աշխատանքի ծավալը
144.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում «հղիություն, ծննդաբերություն և հետծննդյան շրջան» հասկացությունները և նրանց առանձնահատկությունները պացիենտի խնամքի տեսանկյունից, 2) ճիշտ է ներկայացնում անձնական հիգիենայի պահպանման առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում կրծքով կերակրողի կրծքի խնամքի հիմնական կանոնները, 4) ճիշտ է ներկայացնում «ծննդաբեր կնոջ մարմնի բիոմեխանիկա» հասկացությունը:
145.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել «նորածին», «նորածնի հիգիենա և խնամք», «նորածնի արհեստական սնուցում» հասկացությունները և իրականացնել նորածնի խնամքի հետ կապված գործառույթները
146.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում «նորածին» և «նորածնի հիգիենա, խնամք» հասկացությունները, 2) ճիշտ է իրականացնում նորածնի անձնական հիգիենայի պահպանումը բոլոր եղանակներով, 3) ճիշտ է ներկայացնում «նորածնի արհեստական սնուցում» հասկացությունը, տիրապետում է արհեստական սնուցման համար նախատեսված պարագաների նախամանրէազերծման և ավտահանման գործառույթներին:
147.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հետծննդյան շրջանի առավել տարածված և վտանգավոր բարդությունները
148.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում հետծննդյան շրջանի թարախասեպտիկ բարդությունները և դրանց վերացման, կանխարգելման մեջ ժամանակի գործոնի կարևորությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հետծննդյան արյունահոսության առաջնային ավտանիշները, 3) ճիշտ է ներկայացնում սուր արյունահոսությանը բնորոշ գանգատներն ու առաջնային կլինիկական դրսևորումները, 4) պատկերացնում է նշված գանգատների և ավտանիշների հայտնաբերման պարագայում վերադասին շտապ տեղեկատվության կարևորությունը:
149.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել նորածնի շնչառական սուր խանգարումները, ասֆիքսիան, սուր հիպոգլիկեմիկ վիճակները

150.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում նորաձնի սուր շնչառական խանգարումները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ասֆիքսիան, 3) ճիշտ է ներկայացնում հիպոգլիկեմիկ վիճակի կլինիկական դրսևորումները, 4) պատկերացնում է նշված գանգատների և ախտանիշների հայտնաբերման պարագայում վերադասին շտապ տեղեկացնելու կարևորությունը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԻՎԱՆԴԻ ԽՆԱՄՔԸ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՂԱԿԱՆ ԹԵՐԱՊԻԱՅՈՒՄ»		
151.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-011
152.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին սովորեցնել վերականգնողական բժշկության հիմնական դրույթները, վերականգնողական բուժման էտապները, ուսանողի մոտ ձևավորել վերականգնողական թերապիայի ընթացքում բուժքույրական խնամքի հմտություններ:
153.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
154.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀԸԽ-4-16-007 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մոդուլը:
155.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
156.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել վերականգնողական թերապիայի հիմնական դրույթները և նպատակը, վերականգնողական թերապիայի տեսակները և միջոցները, կրտսեր բուժքրոջ գործառույթներն այդ ոլորտում
157.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում «վերականգնողական թերապիա» եզրույթը, դրա նպատակը և խնդիրները, 2) ճիշտ է ներկայացնում այն հիվանդությունների շարքը, որոնց բուժումն ու կանխարգելումը իրականացվում է վերականգնողական թերապիայի միջոցով, 3) ներկայացնում է վերականգնողական թերապիայում կիրառվող վերականգման մեթոդները և եղանակները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հիվանդի հոսպիտալացման ընթացքում կրտսեր բուժքրոջ պարտականությունները և իրականացնում այդ գործառույթը:
158.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել վերականգնողական թերապիայի բաժանմունքում կատարվող վերականգնողական միջոցառումները և

		կրտսեր բուժքրոջ գործողություններն այդ ընթացքում
159.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում վերականգնողական միջոցառումների անցկացման գործընթացը, 2) ներկայացնում է հիմնական տեխնիկական միջոցները և հարմարանքները, որոնք պացիենտի համար ստեղծում են կենցաղային անկախ միջավայր, 3) ճիշտ է ներկայացնում վերականգնողական բաժանմունքում գործող բուժական գործողությունների կաբինետների նպատակը և կրտսեր բուժքրոջ պարտականությունները, 4) ճիշտ է իրականացնում խնամքի բոլոր գործողությունները վերականգնողական ծառայությունում:
160.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել վերականգնողական բուժական ֆիզկուլտուրայի և մերսման գործընթացում կրտսեր բուժքրոջ պարտականությունները
161.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում վերականգնողական բուժական ֆիզկուլտուրայի և մերսման հիմնական տեսակները, 2) ճիշտ է իրականացնում խնամքի բոլոր գործողությունները վերականգնողական բուժական ֆիզկուլտուրայի և մերսման ընթացքում:
162.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել ֆիզիոթերապիան որպես վերականգնողական թերապիայի մաս, կրտսեր բուժքրոջ պարտականությունները, խնամքի իրականացումը
163.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում ֆիզիոթերապիան որպես վերականգնողական թերապիայի մաս, 2) ճիշտ է ներկայացնում հիմնական ֆիզիոթերապևտիկ մեթոդները, 3) ճիշտ է իրականացնում կրտսեր բուժքրոջական խնամքի գործառույթները հիմնական ֆիզիոթերապևտիկ միջամտությունների ընթացքում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԻՎԱՆԴԻ ԽՆԱՄՔԸ ՀՈԳԵՐՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ»		
164.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-012
165.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել մտավոր խանգարումների, բուժման և խնամքի հիմնական սկզբունքների և առանձնահատկությունների, մասնագիտական բուժքրոջական խնամքի վերաբերյալ գիտելիքներ և հմտություններ:
166.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ

167.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀԸԽ-4-16-001 «Մարդու անատոմիա և ֆիզիոլոգիա» և «Ընդհանուր հոգեբանության հիմունքներ» մոդուլները:
168.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
169.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել մտավոր խանգարումների հիմնական տեսակները, ախտանիշները, վարքագծային հնարավոր դրսևորումները, կրտսեր բուժքրոջ պարտականությունները՝ հոգեբուժական ծառայությունում
170.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում հոգեբուժական ծառայության կազմակերպման համակարգը, 2) ճիշտ է թվարկում մտավոր խանգարումների առավել տարածված տեսակները, դրանց հիմնական ախտանիշները, հիվանդների վարքագծային հնարավոր դրսևորումները, 3) ճիշտ է ներկայացնում հոգեկան խանգարումների առաջացման հիմնական պատճառները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հիվանդի վարքագծային հնարավոր դրսևորումները մտավոր խանգարումների առավել հաճախ հանդիպող դեպքերում, 5) ճիշտ է ներկայացնում կրտսեր բուժքրոջ պարտականությունները հոգեբուժական ծառայությունում:
171.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել խնամքի իրականացում մտավոր տարբեր խանգարումներով հիվանդների շրջանում: Մտավոր խանգարումներով հիվանդի ընդունումը բուժհաստատություն և կրտսեր բուժքրոջ գործառույթները
172.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում հիվանդի անշարժացման գործողությունների հաջորդականությունը և կարգը, նրան հիգիենիկ սենյակ ուղեկցման կարգը, կրտսեր բուժքրոջ պարտականությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում մտավոր խանգարումներով հիվանդների հետ իրականացվող սանիտարահիգիենիկական միջոցառումները հոգեբուժարանում և կրտսեր բուժքրոջ գործառույթները, 3) ճիշտ է բացատրում և իրականացնում անձնական և անկողնային սպիտակեղենի փոխարինման կարգը հոգեբուժարանում, 4) ճիշտ է ներկայացնում պացիենտին ուղեկցելու ընթացքում կրտսեր բուժքրոջ պարտականությունները:
173.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել խնամքի առանձնահատկությունները ակոհոլիզմի, թմրամոլության դեպքում
174.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում և իրականացնում կրտսեր բուժքրոջ պարտականությունները ակոհոլիզմով տառապող

		<p>պացիենտի խնամքի ապահովման գործընթացում,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում և իրականացնում կրտսեր բուժքրոջ պարտականությունները թմրամոլությամբ տառապող պացիենտի խնամքի ապահովման գործընթացում:</p>
175.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել մտավոր խանգարումները տարիքային տարբեր խմբերում և կրտսեր բուժքրոջ աշխատանքի առանձնահատկությունները համապատասխան խնամք ապահովելու գործընթացում
176.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում մտավոր խանգարումների տեսակներն ու խնամքի առանձնահատկությունները դեռահասների և մանուկների մոտ,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում մտավոր խանգարումների տեսակներն ու խնամքի առանձնահատկությունները չափահասների մոտ,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում մտավոր խանգարումների տեսակներն ու խնամքի առանձնահատկությունները ծերունական տարիքի պացիենտների մոտ:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆԱՇԽԱՏՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ ԱՆՁԱՆՑ /ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՆԵՐԻ/ ԽՆԱՄՔ»		
177.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-013
178.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հաշմանդամության, դրա դասակարգման, սահմանափակ կարողություններով անձանց ճիշտ խնամքի ապահովման ուղիների վերաբերյալ գիտելիքներ և գործնական կարողություններ:
179.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
180.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀԸԽ-3-16-007 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մոդուլը:
181.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
182.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել սահմանափակ կարողություններով անձը՝ որպես հասարակության լիիրավ անդամ, հաշմանդամության դասակարգումը և խմբերը, սահմանափակ կարողություններով անձանց հետ հաղորդակցման առանձնահատկությունները
183.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ձևակերպում «Սահմանափակ կարողություններով անձ» եզրույթը, ներկայացնում հաշմանդամությունը և դրան

		<p>ուղեկցող ախտանիշները,</p> <p>2) ճիշտ է դասակարգում հաշմանդամությունը և տալիս հաշմանդամության խմբերի պարզագույն բնութագրումը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում սահմանափակ կարողություններով անձանց հետ շփման առանձնահատկությունները:</p>
184.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել սահմանափակ կարողություններով անձանց ճիշտ ռեժիմի և խնամքի իրականացումը
185.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում հաշմանդամի ճիշտ ռեժիմի և խնամքի ապահովման ուղիները,</p> <p>2) ճիշտ է իրագործում հաշմանդամի հետ շփումը, ցուցաբերում է մասնագիտական մոտեցում,</p> <p>3) ճիշտ է հաղորդակցվում սահմանափակ կարողություններով անձի հետ, կատարում նրա կերակրումը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում սահմանափակ կարողություններով անկողնային պացիենտի խնամքի պարագաները, հիգիենայի միջոցները, իրագործում է համապատասխան խնամք:</p>
186.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել սահմանափակ կարողություններով երեխաների խնամքի առանձնահատկությունները, կրտսեր բուժքույրական խնամք՝ սահմանափակ կարողություններով երեխաների հանդեպ
187.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում սահմանափակ կարողությունների առավել տարածված տեսակները երեխաների շրջանում,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում սահմանափակ կարողություններով երեխաների խնամքը, դրանց իրականացման եղանակները և կրտսեր բուժքրոջ պարտականությունները այդ ընթացքում,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում և կիրառում սահմանափակ կարողություններով երեխաների հիգիենայի ապահովման միջոցները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում և իրականացնում սահմանափակ կարողություններով երեխաների սնուցումը:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՎԱՐԱԿԻՉ, ՄԱՇԿԱՅԻՆ ԵՎ ՍԵՌԱԿԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ ՓՈԽԱՆՑՎՈՂ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ ՊԱՑԻԵՆՏԻ ԽՆԱՄՔ»		
188.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-014
189.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին սովորեցնել վարակիչ, մաշկային և սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդությունների ընդհանուր կլինիկական ախտանիշները, բարդությունները և խնամքի առանձնահատկությունները այդ պացիենտների բուժօգնությունն իրականացնելիս:
190.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
191.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀԸԽ-4-16-003 «Մանրէաբանություն, ընդհանուր

		հիգիենա և համաճարակաբանություն» և ՀԸԽ-4-16-007 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մոդուլները:
192.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարարման կարգակի ապահովումն է:
193.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել վարակիչ հիվանդությունների ընդհանուր ախտաբանությունը, համաճարակաբանության և վարակազերծման հիմունքները
194.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է նկարագրում վարակը, վարակման ուղիները, 2) ճիշտ է ներկայացնում վարակիչ հիվանդությունների խմբերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում դեզինֆեկցիա, դեզինսեկցիա, դեռատիզացիա հասկացությունները, դրանց տեսակները, 4) ճիշտ է ներկայացնում վարակազերծող միջոցների կիրառումը, ընթացիկ և եզրափակիչ վարակազերծումը:
195.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել աղիքային, անտրոպոնոզ, զոոնոզ վարակները, ընդհանուր բնութագիրը, նման հիվանդների խնամքը և հսկողությունը
196.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում աղիքային վարակները, կլինիկական նշանները, բարդությունները, կանխարգելումը, 2) ճիշտ է իրականացնում աղիքային վարակով հիվանդի խնամքը, սնուցումը և հսկողությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում անտրոպոնոզ վարակները, կլինիկական նշանները, բարդությունները, կանխարգելումը, 4) ճիշտ է իրականացնում անտրոպոնոզ վարակով հիվանդի խնամքը, սնուցումը և հսկողությունը, 5) ճիշտ է ներկայացնում զոոնոզ վարակների կլինիկական նշանները, բարդությունները, կանխարգելումը, 6) ճիշտ է իրականացնում զոոնոզ վարակով հիվանդի խնամքը, սնուցումը և հսկողությունը:
197.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել մաշկային հիվանդությունների ընդհանուր բնութագիրը, կլինիկական առանձնահատկությունները, մաշկային հիվանդությամբ պացիենտի խնամքը
198.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում մաշկի ալերգիկ հիվանդությունների բնութագիրը, կլինիկական դրսևորումները, հիմնական ախտանիշները, բարդությունները, կանխարգելումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում մաշկի վիրուսային հիվանդությունները, կլինիկական դրսևորումները, հիմնական ախտանիշները, բարդությունները, կանխարգելումը,

		<p>3) ճիշտ է ներկայացնում մաշկի սնկային հիվանդությունները, կլինիկական դրսևորումները, հիմնական ախտանիշները, բարդությունները, կանխարգելումը,</p> <p>4) ճիշտ է կազմակերպում և իրագործում մաշկային զանազան հիվանդությամբ պացիենտների խնամքը, սնուցումը և հսկողությունը:</p>
199.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդությունների ընդհանուր բնութագիրը, հիմնական կլինիկական դրսևորումները, ձևավորել սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդություններով պացիենտի խնամքի և հսկողության կարողություններ
200.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդությունների կլինիկական դրսևորումները, հիմնական ախտանիշները, բարդությունները,</p> <p>2) ճիշտ է իրագործում սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդություններով պացիենտի խնամքը, սնուցումը և հսկողությունը,</p> <p>3) ճիշտ է կիրառում անվտանգության կանոնները խնամքը իրականացնելիս:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՂԵՏՆԵՐԻ ԲԺՇԿՈՒԹՅՈՒՆ»		
201.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ-4-16-015
202.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ձևավորել ուսանողի մոտ տեսական գիտելիքներ և գործնական հմտություններ՝ խաղաղ և ռազմական արտակարգ իրավիճակներում աշխատանքները ճիշտ կազմակերպելու և պատեհաժամ բուժօգնություն ցուցաբերելու համար:
203.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
204.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԱՀ-ԱԱՕ-4-16-001 «Անվտանգություն և առաջին օգնություն» մոդուլը:
205.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
206.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աղետների բժշկության ծառայության կազմակերպումը

207.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում աղետների տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում աղետի օջախում մարդու առողջության վրա ազդող վնասակար գործոնները, 3) ճիշտ է ներկայացնում բուժտարահանման ժամանակակից համակարգը արտակարգ իրավիճակներում, 4) ճիշտ է ներկայացնում սանառողջաբանական և հակահամաճարակային միջոցառումները արտակարգ իրավիճակներում, 5) ճիշտ է ներկայացնում տուժածների որոնման, տեղափոխման, տուժածին մոտենալու տարբեր մեթոդներն աղետի օջախում, 6) ճիշտ է ներկայացնում և կազմակերպում բուժտեսակավորումը աղետի օջախում:
208.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել բուժառաջարկության գործողությունները ճառագայթման, վարակման օջախում
209.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է սահմանում ճառագայթաակտիվ նյութեր, ճառագայթաակտիվություն, իոնացնող ճառագայթում, ճառագայթային վթար, ճառագայթավտանգ օբյեկտ հասկացությունները, ներկայացնում է ԱԷԿ-ը և ԱԷԿ-ի վթարների տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ճառագայթային ախտահարումները, կազմակերպում առաջին բուժօգնության միջոցառումները, 3) ճիշտ է ներկայացնում բնակչության գործողությունները ճառագայթային վարակման վտանգի դեպքում, 4) ճիշտ է ներկայացնում ճառագայթային բաժնեչափական հսկման սարքերի աշխատանքի սկզբունքները, նրանց շահագործման կարգը, կատարում յոդային կանխարգելում և դեզակտիվացման միջոցառումներ:
210.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կազմակերպել բուժառաջարկության գործողությունները քիմիական վարակման օջախում
211.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում քիմիապես վտանգավոր օբյեկտ, քիմիական վթար, ուժեղ ներգործության թունավոր նյութեր հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ՈւՆԹՆ-ների հատկությունները, դասակարգումը, թունավորման կլինիկական պատկերը և կատարում բուժօգնություն նախահոսպիտալային փուլում, 3) ճիշտ է ներկայացնում մարտական թունավոր նյութերը և թունավորման ժամանակ կատարում բուժօգնություն նախահոսպիտալային փուլում, 4) ճիշտ է ներկայացնում բնակչության գործողությունները քիմիական վարակման օջախում, դեզազացման մեթոդները, ցուցադրում հակաքիմիական հետախուզման սարքերի կառուցվածքը, աշխատանքի ձևը, կատարում դեզազացման

		միջոցառումներ, օգտվում քիմիական հետախուզման սարքերից:
212.	Ուսումնառության արդյունք 4	Դասակարգել և տարբերակել բնական և սոցիալական աղետները
213.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում երկրաշարժի օջախի բժշկատակտիկական բնութագիրը, առաջին բուժօգնություն ցուցաբերում երկարատև ճնշման համախտանիշի դեպքում, 2) ճիշտ է նկարագրում ջրհեղեղի օջախի բժշկատակտիկական բնութագիրը և առաջին բուժօգնություն ցուցաբերում ջրահեղձման դեպքում, 3) ճիշտ է սահմանում սողանքի օջախը և կազմակերպում բնակչության գործողությունները սողանքի օջախում, 4) ճիշտ է կազմակերպում առաջին բուժօգնությունը կայծակնահարության և էլեկտրահարության դեպքում, 5) ճիշտ է դասակարգում սոցիալական աղետները և ներկայացնում առաջին բուժօգնությունը ալկոհոլային կոմայի, թմրանյութերով թունավորման դեպքում, 6) ճիշտ է կազմակերպում անձի վարքագիծը և գործողությունները ահաբեկչության դեպքում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ « ԱՄՈՔԻՉ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ, ՊԱՑԻԵՆՏԻ ԵՎ ՆՐԱ ՀԱՐԱՋԱՏՆԵՐԻ ԿՐԹՈՒՄ, ԿՐՏԱԵՐ ԲՈՒԺՔՐՈՋ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՊԱՑԻԵՆՏԻ ՄԱՀՎԱՆ ԴԵՊՔՈՒՄ »		
214.	Մոդուլի դասիչը	ՀԸԽ -3-16-016
215.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ բազային գիտելիքներ և ունակություններ մահացող հիվանդի խնամքը կազմակերպելու և իրականացնելու, պացիենտին և նրա հարազատներին բուժման և խնամքի մեջ ներգրավելու, ուսուցանելու, մահվան դեպքում անհրաժեշտ գործառույթ իրականացնելու մեջ:
216.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
217.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելուց առաջ ուսանողը պետք է ուսումնասիրի ՀԸԽ-4-16-005 «Ընդհանուր հոգեբանության հիմունքներ» և ՀԸԽ-4-16-007 «Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մոդուլները:
218.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
219.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ամօրիչ բուժման սկզբունքները, իրականացնել մահացող հիվանդի ամօրիչ խնամք

220.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում «ամոքիչ խնամք» հասկացությունը, հոսպիսների դերը և գործունեությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում անբուժելի պացիենտի խնդիրներն ու պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում կրտսեր բուժքրոջ դերը և գործողությունները՝ անբուժելի պացիենտին խնամելիս, 4) ճիշտ է ցուցաբերում աջակցություն մահացող հիվանդի հարազատներին:
221.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ուսուցման բովանդակությունը, արդյունավետ ուսուցմանը նպաստող գործոնները և նախապայմանները ուսուցման գործընթացի փուլերը, ուսուցման արդյունավետության գնահատումը
222.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում ուսուցման բովանդակությունը և ուսուցման նպատակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում նպատակին հասնելու նախապայմանները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ուսուցման ձևերը, առողջական խնդիրները, պարզ և մատչելի բացատրելու ունակությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում արդյունավետ ուսուցմանը նպաստող գործոնները և նախապայմանները, 5) ճիշտ է տիրապետում ուսուցման գործընթացի փուլերին, 6) ճիշտ է ներկայացնում ուսուցման արդյունավետության գնահատումը:
223.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել կրթական ծրագրի խնդիրը, ակտիվորեն ներգրավել պացիենտին և ընտանիքի անդամներին իր առողջական վիճակի բարելավման գործընթացին
224.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում պացիենտի հետ անմիջական հաղորդակցության առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում և կատարում պացիենտի կրթման գործընթացում խոչընդոտների բացահայտումը և դրանց հաղթահարումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում և իրականացնում պացիենտի և նրա ընտանիքի անդամների ուսուցման առանձնահատկությունների գնահատումը, 4) ճիշտ և մատչելի է բացատրում պացիենտին և ընտանիքի անդամներին հիվանդությունների վտանգավոր նշանների ճանաչումը և հնարավոր համապատասխան միջոցառումների իրականացումը:
225.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել սիրտ-թոքային վերակենդանացումը, կլինիկական, կենսաբանական մահվան նշանները, կրտսեր բուժքրոջ գործողությունները պացիենտի մահվան դեպքում
226.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում «կորուստ, վիշտ, մահ» սահմանումը, կորստի հետ կապված ապրումների հինգ շրջանները,

		<p>2) ճիշտ է ներկայացնում կլինիկական և կենսաբանական մահվան նշանները,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում սիրտ-թոքային վերակենդանացումը /մեկ փրկարար/, /երկու փրկարար/,</p> <p>4) ճիշտ է իրականացնում դիակի հետ վարվելու կարգը:</p>
--	--	--

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0913.01.4«Հիվանդի ընդհանուր խնամք» մասնագիտության 0913.01.01.4 «Կրտսեր բուժքույր/բուժեղբայր» որակավորման օրինակելի ուսումնական պլան

N	Առարկայախմբեր, առարկաներ և մոդուլներ	Շաբաթների թիվը	Ուսանողի առավելագույն բեռնվածությունը, ժամ	Պարտադիր լսարանային պարապմունքներ, ժամ	Ուսուցման երաշխավորվող տարին
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		108	72	1
2.	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		27	18	1
3.	Իրավունքի հիմունքներ		54	36	1
4.	Պատմություն		54	36	1
5.	Օտար լեզու		90	60	1
6.	Ֆիզկուլտուրա		96	64	1
7.	Լանդշաֆտագիտության և էկոլոգիայի հիմունքներ		54	36	1
8.	Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		42	28	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		525	350	
	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
1.	Հաղորդակցություն		54	36	1
2.	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		54	36	1
3.	Համակարգչային օպերատորություն		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		162	108	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Մարդու անատոմիա և ֆիզիոլոգիա		81	54	1
2.	Մարդու կենսագործունեության փուլերը՝ մանկան զարգացում, հասուն և ծեր հասակ		81	54	1
3.	Մանրէաբանություն, ընդհանուր հիգիենա և համաճարակաբանություն		108	72	1

4.	Դեղաբանություն		27	18	1
5.	Ընդհանուր հոգեբանության հիմունքներ		27	18	1
6.	Սնուցում՝ առողջ սնունդ և դիետոլոգիա		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		378	252	
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հիվանդի ընդհանուր խնամք		108	72	1
2.	Հիվանդի խնամքը թերապիայում և գերիատրիայում		81	54	1
3.	Հիվանդի խնամքը վիրաբուժությունում		54	36	1
4.	Հիվանդի խնամքը մանկաբարձությունում և նեոնատոլոգիայում		54	36	1
5.	Հիվանդի խնամքը վերականգնողական թերապիայում		54	36	1
6.	Հիվանդի խնամքը հոգեբուժարանում		54	36	1
7.	Անաշխատունակություն, սահմանափակ կարողություններով անձանց /հաշմանդամների/ խնամք		54	36	1
8.	Վարակիչ, մաշկային եվ սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդություններով պացիենտի խնամք		54	36	1
9.	Աղետների բժշկություն		54	36	1
10.	Ամոքիչ օգնություն, պացիենտի և նրա հարազատների կրթում, կրտսեր բուժքրոջ գործողությունները պացիենտի մահվան դեպքում		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		621	414	
	ԸՆՏՐՈՎԻ		36	24	
	ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		6	4	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	32	1728	1152	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ		100		
	ՊՐԱԿՏԻԿԱ	7			
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	2			
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	1			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	42			